

OVERWELDIGENDE BELANGSTELLING
VOOR DE PUFFIN

Op zoek naar de genen van een oud geslacht

Een van de opvallendste nieuwe bootmerken van de laatste jaren is de Puffin-serie. Niet alleen qua vorm en variatie valt de serie op, maar ook door de manier waarop hij wordt gepresenteerd. Motief genoeg om er nader kennis mee te maken. Henk Bezemer en Ruud Kattenberg gingen het water op.

Er zijn honderden verschillende boten met trotse eigenaars en duizenden dromende schippers. Het aantal mogelijke droomboten lijkt even groot als de uitkomst van de vermenigvuldiging van het aantal scheepstypen en dromers. Daarmee is aangegeven dat de droomboot slechts bestaat in de vaagheid van de droom, die bij het ontwaken meer een gevoel nalaat dan een beeld. Maar soms, heel soms droomt een ontwerper een eigenzinnige boot en brengt een werf het eerste model op de markt...

Plotseling zien velen een boot voor zich die zo goed het gevoel van de herinnering van de droom oproept, dat hij dicht bij de gedroomde boot ligt. Als die nu meer, groter, kleiner, in een ander materiaal of anders ingericht was... Ze gaan praten. En als dat dan allemaal kan, is een hype geboren. Zo iets moet er zijn gebeurd toen ontwerper Olivier van Meer uit Enkhuizen enkele jaren geleden samen met Jan Moes uit Woudsend de Puffin op de markt bracht.

De belangstelling is overweldigend. Inmiddels varen er vele, in maten tussen 10,67 tot 18,00 meter, uitgevoerd in aluminium, staal of wood-core, met of zonder dekhuis. Er zijn Puffins in S-spant en Puffins met een ophaalbaar zwaard. Het interieur van elke Puffin is anders, aangepast aan de dromen van de klant. Wat is met zoveel variatie in lengte, materiaal, type en interieur dan nog een Puffin? In welk materiaal hij ook is gebouwd, in welke maat of indeling, een Puffin blijft een Puffin.

De Puffins vormen een deftige familie met opvallende, genetische trekken. De meeste, zoals de rompvorm en de tuigage, zijn direct herkenbaar, andere zijn gegarandeerde kwaliteiten. Zo wordt elke Puffin onder directe controle van de ontwerper en de projectorganisator van Domusvaer gebouwd. Casco's worden niet geleverd om zicht te kunnen houden op de kwaliteit van de afbouw en betimmering. Wel ontwerpt men momenteel een sobere uitvoering van de 36 onder de naam Kapitein Rob. Maar ook dat zal een volwaardig lid blijven van de chique familie; de arme tak, zeg maar.

Het geslacht van de

De Puffins, hoe nieuw **kotters**

ook, horen tot het oude geslacht van de kotters. S-spantige klassieke werkboden met opvallend volle lijnen, lange, doorlopende kiel, rechte boeg, meestal geveegde kont, lange boegspriet en een verdeelde voordriehoek in stagfok en kluiver. De dubbele voorzeilen hadden de kotters vooral om de zelfstuureigenschappen te kunnen vergroten. Met wat opgeruimd grootzeil, doorgezette stagfok en getrimde kluiver kon het roer van de kotter op vele koersen worden vastgezet zodat de stuurman een hand kon helpen bij de netten.

Die achtergrond blijft herkenbaar maar de Puffins zijn deze proletarische wortels ontgroeid. De familie heeft een aantal opvallende kenmerken gemeen. De prominente rechte neus van de kotter wijkt hier nufflig een paar graden naar achteren, alsof de boot zijn neus ophaalt voor het omringende plastieken plebs.

Zijn derrière is eerder vol dan geveegd en eindigt in ronde boorden en een vallende, hartvormige spiegel. Hier lijkt wat vreemd bloed in de familie te zitten omdat dit ons eerder aan de kotten van sierlijke, adellijke schoenerjachten van Amerikaanse origine doet denken dan aan de klassieke Engelse werkboden van het kotter-geslacht. Overigens zijn deze hartvormen een huiskenmerk van ontwerper Van Meer. Het forse, aangehangen roer van de Puffin suggereert wortels in een hard werkend eenvoudig geslacht.

hoewel het niet kenmerkend is voor kotters als zodanig. Alle Puffins hebben een sterke zeeg met een opvallend hoge verschansing waarin forse loosgaten het dekwater kunnen lossen.

De zeeg wordt extra benadrukt door de lijnrechte hoekige kajuitopbouw. De 36 voeter mist het vierkante profiel van het dekhuis dat dit contrast nog eens extra benadrukt. De zuiver rechthoekige vlakken op de gedrongen kotterlijnen met stevige zeeg suggereren een grote, massieve zware boot en dat klopt ook wel. Een waterverplaatsing van 10 ton voor een zesendertigvoeter is aan de hoge kant, 32 ton voor een vijftigvoeter kom je ook niet zo veel meer tegen.

Meer een sloep dan een kotter

Al dat gewicht moet door het water worden gesleurd. De Puffin heeft dus heel wat zeil. Kenmerkend is ook de vorm van de tuigage. Volgens de ontwerper zijn de Puffins toren-kottergetuigd. Ogenscheinlijk is dat ook zo, omdat de zeilen tot de top van de mast reiken en er in de voordriehoek twee zeilen worden gevaren waarvan het voorste op een boegspriet van maar liefst 1/5 van de waterlijnlengthe. Waar de klassieke kotters echter een groot grootzeil voeren en de relatief kleine voordriehoek echt verdelen tussen stagfok en kluiver, staat de mast van de Puffin nagenoeg in het midden van de waterlijn, is de giek kort en wordt op de boegspriet een gigantisch voorzeil gevoerd. Hoewel er een stagfok wordt gehesen is er van verdeling van de voordriehoek nauwelijks sprake. Met de gigantische kluiver, zeg maar gerust genua, oogt de Puffin meer als een sloep dan een kotter. De stagfok lijkt meer de functie te hebben van koersstabilisator dan werkpaard.

En profiel doet de tuigage nog het meest denken aan een ouderwetse IOR-racer waarop de voorzeilen ook beduidend groter zijn dan het grootzeil en de mast op de helft van de waterlijn staat. De enorme boegspriet geeft de tuigage iets onevenwichtigs; de voorstagen lopen onder een relatief kleine hoek van 65° vanaf de boeg en de boegspriet naar boven terwijl de dirk een steilere 75° heeft. Daarmee oogt de voordriehoek beduidend groter dan het gedeelte achter de mast. De traditionele kotters ontleen hun kittig ogende tuigage juist aan een stompere hoek van het voorstag.

De vijfvoeter waar wij op voeren was van alle moderne gemakken voorzien om het grote zeiloppervlak te bedienen: rolgrootzeil, stagfok en genua op rolreelinrichtingen en elektrische lieren. Op een of andere manier komt dat verrassend, zo niet anachronistisch over op zo'n stoer schip. Niets ontzegt iemand van de geneugten van de moderne zeilvaart gebruik te maken maar in deze omgeving benadrukt het het gevoel dat hier vooral is gestreefd naar combinaties van velerlei elementen: de basis van een werkschip, de elegante kont, het interieur van een luxe dame uit het begin van deze eeuw en het volle gebruik van moderne hulpmiddelen, zelfs met een verschrikkelijk anachronisme als een rolgrootzeil.

Geen boot maar een

We voeren bij windkracht **schip**

vijf op het IJsselmeer. Opvallend is de rustige beweging van het schip in de golven. Met zijn volle kimmen, lange waterlijn en 32 ton waterverplaatsing is dat ook wel te verwachten. Dit is geen boot, maar een schip.

Aan de wind moeten we behoorlijk roer geven om de boot op koers te houden wat op den duur vermoeiend werkt. Gelukkig is het schip uitgerust met een zware stuurautomaat die met het gewicht van zo'n schuin gesteld, zwaar aangehangen roer geen moeite heeft. Met deze stuureigenschap is de keuze voor dat grote zeil in de voordriehoek wel verklaarbaar. Een klassiekere plaats van de mast en meer typerende koterzeilen zouden de boot nog loefgieriger hebben gemaakt.

De brede koterromp, het riante dekhuis en de geraffineerde indeling geven opmerkelijk veel ruimte onderdeks. Waar we achter een deur slechts een toilet en douche vermoeden, blijkt ook nog een riant gastenverblijf. De empireachtige intimmering is schitterend uitgevoerd en prachtig afgewerkt.

Het oogt minder scheeps, maar heeft meer stijl en 'design'. Een dubbele salon, een van riante afmetingen in het dekhuis en een ruime u-bank onderdeks, schenkt het behaaglijk rijke gevoel van overdaad.

De Puffin is ontworpen om overal te kunnen komen. 'Onafhankelijkheid in het zeilgebied,' zegt de folder. 'Met zo'n schip wil je opvallen op het Sneekermeer en je op je gemak voelen voor de rauwe kust van Nova Scotia.'

Parmantig, sterk en

De Puffin is vernoemd naar **sriel** de kleine koddige papegaaiduiker die de hoge klifkusten van de eilanden in de noordelijke Atlantische Oceaan bevolkt.

"Hij is beroemd om zijn nieuwsgierigheid en parmantig voorkomen, maar ook om zijn enorme kracht en snelheid," zegt Olivier van Meer, de ontwerper. Daar ben ik het mee eens, maar het vogeltje heeft ook wat pronkerigs met zijn van de alk geleende lijf, zijn van de papegaai gejatte felle kleuren en zijn schreeuwende snavel die te groot lijkt voor zijn kopje. Dat, en de gewoonte zijn voedsel onder water te zoeken, zal Van Meer niet hebben bedockt.

Henk Bezemer
Ruud Kattenberg

Fotografie Pieter Nijdeken

